AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 25. januar 2012

om Grækenlands støtte til kornproducenter og kornopkøbende kooperativer

SA 27354 (C 36/10) (ex NN 3/10, ex CP 11/09)

(meddelt under nummer K(2011) 9335)

(Kun den græske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2012/320/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med traktatens [1] artikel 108, stk. 2, første afsnit, og under hensyntagen til deres bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Den 18. november 2008 modtog Kommissionen via e-mail oplysninger om påstået støtte fra den græske stat til kornproducenter og til sammenslutninger af kornopkøbende kooperativer. Den påståede støtte blev ydet i form af rentefrie lån. Ved brev af 21. november 2008 anmodede Kommissionen de græske myndigheder om at fremlægge oplysninger om den pågældende støtte.

(2) Ved brev af 24. november 2008 anmodede Kommissionen klageren om at indsende en udfyldt klageformular. Kommissionen modtog formularen den 8. januar 2009.

(3) Efter modtagelsen af klageformularen og da de græske myndigheder ikke havde besvaret Kommissions brev af 21. november 2008, sendte Kommissionen et nyt brev den 23. januar 2009 med anmodning om oplysninger om den pågældende foranstaltning. De græske myndigheder svarede ikke inden den frist, der var fastsat i brevet, og Kommissionen sendte en rykkerskrivelse den 24. marts 2009.

(4) Den 14. maj 2009 sendte de græske myndigheder et brev til Kommissionen med meget begrænsede oplysninger om den støtte, der var blevet klaget over. Den 11. juni 2009 fremsendte Kommissionen en ny anmodning om oplysninger til de græske myndigheder med mere detaljerede spørgsmål om den påståede statsstøtte.

(5) Den 20. juli 2009 anmodede de græske myndigheder om at få forlænget fristen for fremsendelse af de relevante oplysninger til den 30. august 2009. Kommissionen accepterede denne forlængelse ved brev af 23. juli 2009. Ved e-mail af 1. september 2009 anmodede de græske myndigheder om en yderligere forlængelse af fristen med en måned. Ved brev af 14. september tildelte Kommissionen en ny forlængelse af fristen indtil den 30. september 2009.

(6) Over to måneder efter den fastsatte frist havde Kommissionen stadig ikke modtaget et svar, og den 1. december 2009 fremsendte Kommissionen en rykkerskrivelse til de græske myndigheder, som fik yderligere en måned til at fremsende oplysningerne. I rykkerskrivelsen understregede Kommissionen over for de græske myndigheder, at hvis de ikke svarede inden udløbet af den fastsatte frist, ville Kommissionen fremsætte krav om oplysningerne i form af beslutning (»påbud om oplysninger«) i henhold til artikel 10, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 93 i EF-traktaten [2] (*). Den 26. januar 2010 blev sagen desuden optaget i registret over ikkeanmeldt støtte som sag NN 3/2010.

[1] EUT C 90 af 22.3.2011, s. 11.

[2] EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

(*) EF-traktatens artikel 88. Pr. 1. december 2009 blev EF-traktatens artikel 87 og 88 erstattet af henholdsvis artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

(7) De græske myndigheder fremsendte ikke oplysningerne inden udløbet af den frist, som Kommissionen havde fastsat. Den 10. marts 2010 vedtog Kommissionen derfor en beslutning i henhold til artikel 10, stk. 3, i forordning (EF) nr. 659/1999, hvori den anmodede de græske myndigheder om at fremsende de krævede oplysninger.

(8) De græske myndigheder svarede den 19. marts 2010. De anførte i deres svar, at de havde besvaret Kommissionens brev af 1. december 2009 ved brev af 9. februar 2010. Ved brev af 17. maj 2010 stillede Kommissionen en række yderligere spørgsmål til de græske myndigheder. Den anmodede også myndighederne om at fremsende dokumentation for, at de havde fremsendt et brev af 9. februar 2010 til Kommissionen. I mellemtiden modtog Kommissionen yderligere oplysninger fra klageren om den pågældende støtte. Den fremsendte derfor et nyt brev til de græske myndigheder af 18. juni 2010, hvor myndighederne fik mulighed for at kommentere de nye oplysninger. De græske myndigheder besvarede Kommissionens brev af 17. maj 2010, men de fremlagde ingen dokumentation for, at de havde fremsendt et brev til Kommissionens af 9. februar 2010. Den 30. september 2010 besvarede de græske myndigheder Kommissionens brev af 18. juni 2010.

(9) Ved brev af 15. december 2010 meddelte Kommissionen Grækenland, at den havde besluttet at indlede proceduren i traktatens artikel 108, stk. 2, med hensyn til støtteforanstaltningen. Ved brev af 21. januar 2011 fremsendte de græske myndigheder deres bemærkninger til Kommissionens beslutning af 15. december 2010. Kommissionen stillede de græske myndigheder en række yderligere spørgsmål ved brev af 5. maj 2011, som myndighederne besvarede den 6. juni 2011.

(10) Kommissionens beslutning om at indlede undersøgelsesproceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ([3]). Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den pågældende foranstaltning. Kommissionen modtog bemærkninger fra en interesseret part, der fremførte, at de pågældende foranstaltninger var ulovlige. Disse bemærkninger blev fremsendt til de græske myndigheder, der meddelte deres bemærkninger i brev af 1. december 2011.

II. **UDFØRLIG BESKRIVELSE AF STØTTEFORANSTALTNINGEN**

II.1 **Klagen**

(11) Den 18. november 2008 modtog Kommissionen via e-mail oplysninger om påstået støtte fra den græske stat til kornproducenter og sammenslutninger af landbrugskooperativer. Ifølge denne klage blev støtten ydet i form af rentefrie lån til et samlet beløb af 150 mio. EUR til sammenslutninger af landbrugskooperativer i kornsektoren.

II.2 **Baggrund**

(12) Ifølge oplysningerne fra de græske myndigheder såede de græske landbrugere i 2008 over 60 000 ha (600 000 *stremmata*) majs mere end året før. Det resulterede i en betydelig overproduktion af majs og efterfølgende faldende priser. Det samme skete med hvede. På baggrund heraf og i lyset af den økonomiske krise besluttede den græske regering at yde støtte til de græske producenter.

(13) Ifølge de græske myndigheder var støtten ydet til producentorganisationer, dvs. sammenslutningerne af landbrugskooperativer. Disse sammenslutninger havde ikke de nødvendige midler til at understøtte landbrugernes indkomster, og som følge af finanskrisen havde de heller ikke adgang til finansielle markeder med henblik på låntagning. De græske myndigheder anførte endvidere, at hvis kooperativerne havde solgt det opkøbte korn i vinteren 2008, ville priserne være faldet betydeligt, og producenterne ville have lidt betydelige tab. For at forhindre et fald i kornpriserne og sikre landbrugerne en mindsteindkomst besluttede den græske regering at yde støtte til sammenslutningerne af landbrugskooperativer og indirekte til landbrugerne (der havde leveret deres produktion til kooperativerne) i form af et statsgaranteret lån med rentetilskud. Ifølge de græske myndigheder ville producenterne efterfølgende få adgang til lånene til sammenslutningerne af landbrugskooperativer i forhold til den mængde korn, som sammenslutningerne havde opkøbt eller modtaget i 2008. Da krisen på kornmarkedet trak ud, forlængede den græske regering fristen for tilbagebetaling af lånene til den 30. september 2010.

II.3 **Foranstaltningen**

(14) De græske myndigheder satte støtten i kraft ved en række ministerielle afgørelser.

(15) I afgørelse nr. 56700/B.3033 af 8. december 2008 truffet af den græske økonomi- og finansminister, fastsættes bl.a. følgende:

»Artikel 1. Herved godkendes rentetilskud til lån, der er ydet eller vil blive ydet i 2008 af finansielle institutioner til sammenslutninger af landbrugskooperativer og primære landbrugskooperativer i Grækenland, og som anvendes til at betale producenterne for de mængder korn, der er opkøbt eller modtaget i 2008. De pågældende lån subsidieres fra datoen for ydelsen af lånet. […]

Artikel 3. De pågældende lån løber fra datoen for ydelsen af lånet til forfaldsdatoen, senest den 30. september 2009.[…]«

([3]) Se fodnote 1.

(16) I afgørelse nr. 2/88675/0025 af 9. december 2008 truffet af den græske økonomi- og finansminister, fastsættes bl.a. følgende:

»1) Den græske stat stiller en garanti på 100 % for de lån, der ydes af finansielle institutioner til sammenslutninger af landbrugskooperativer og primære landbrugskooperativer i Grækenland, og som anvendes til at betale producenterne for de mængder korn, der er opkøbt eller modtaget korn 2008, i overensstemmelse med lov 2322/1995. De finansielle institutioners lån til sammenslutninger af landbrugskooperativer og primære landbrugskooperativer i 2008 til opkøb af korn omfattes af bestemmelserne i denne afgørelse fra datoen for ydelse af lånet. Det samlede lånebeløb — eksisterende og nye lån — må ikke overstige 150 mio. EUR. […]

3) […] Hvis den uindfriede del af lånet ikke tilbagebetales ved lånets udløb, forfalder restgælden til betaling. For at få deres garanterede fordringer indfriet af staten skal bankerne fremlægge den dokumentation, der er angivet i afgørelse nr. 2/478/0025 af 4. januar 2006 (det græske statstidende, serie II, nr. 16 af 13.1.2006) truffet af den græske økonomi- og finansminister, inden tre måneder efter lånets udløb.«

(17) Ved afgørelse nr. 46825/B.2248 af 29. september 2009 og nr. 2/69591/0025 af 2. oktober 2009 truffet af den græske økonomi- og finansminister blev fristen for tilbagebetaling af lånene forlænget til den 30. december 2010.

(18) Ved afgørelse nr. 8264 af 9. december 2008 truffet af den græske minister for landdistriktudvikling og fødevarer blev 57 sammenslutninger af landbrugskooperativer tildelt 150 mio. EUR. Der blev ligeledes henvist til det statslige udvalgs afgørelse af 12. november 2008 vedrørende ydelse af lån på 150 mio. EUR til sammenslutningerne af landbrugskooperativer og deres medlemmer.

(19) Ifølge brevet fra de græske myndigheder fremsendt den 19. marts 2010 blev alle de pågældende lån (undtagen ét) ydet af den græske landbrugsbank (herefter benævnt »ATE Bank«). De græske myndigheder tilføjede, at det rentetilskud og den garanti, som staten havde ydet i kornsektoren, var påkrævet for at imødegå de faldende priser i 2008 som følge af overproduktionen af korn i Grækenland. I brevet anførte de græske myndigheder, at den lille kreditfacilitet, som staten havde tilvejebragt, ikke kunne betragtes som statsstøtte, da den ikke fordrejede eller truede med at fordreje konkurrencevilkårene og heller ikke påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne. De græske myndigheder tilføjede, at fordelen ved den pågældende foranstaltning var minimal for de enkelte producenter.

(20) I henhold til artikel 1 i låneaftalen mellem ATE Bank og sammenslutningerne af landbrugskooperativer (»låneaftalen«) skulle lånet ydet af ATE Bank udelukkende anvendes af låntageren til opkøb eller modtagelse af korn produceret i 2008.

(21) Med hensyn til lånevilkårene anførte de græske myndigheder, at rentesatsen var den gældende rentesats for 1-årige græske statsgældsbeviser (udstedt lige før rentetilskrivningens begyndelsestidspunkt), plus 30 %. De fremførte endvidere det argument, at låneaftalen mellem ATE Bank og sammenslutningerne af landbrugskooperativer omfattede en betingelse, der beviser, at der ikke var tale om statsstøtte. Betingelsen var følgende: »Inden udbetaling af lånet forpligter låntageren sig hermed til at indgå en aftale med den græske stat, repræsenteret ved Banken, om sikkerhedsstillelse i produkter, biprodukter og andet løsøre, som låntager opkøber ved hjælp af dette lån, og i alle de produkter, låntageren ejer eller forvalter, i henhold til bestemmelserne i lov 2844/2000.« Staten (repræsenteret ved ATE Bank) får med andre ord stillet sikkerhed af sammenslutningerne af landbrugskooperativer i form af de produkter, som sammenslutningerne opkøber ved hjælp af lånet.

(22) Afgørelse nr. 2/21304/0025 blev truffet af den græske vicefinansminister den 26. oktober 2010. I denne afgørelse fastsættes følgende:

»A. Sammenslutningerne af landbrugskooperativer og primære landbrugskooperativer i Grækenland, der har optaget lån garanteret af den græske stat i henhold til gældende afgørelse nr. 2/88675/0025 af 9. december 2008 truffet af den græske viceøkonomi- og finansminister, har mulighed for at omlægge lån, der er garanteret af den græske stat i henhold til ovennævnte afgørelse, og som udløber den 30. september 2010, på følgende vilkår:

Lånets samlede løbetid efter omlægningen er på fem år, og det tilbagebetales med halvårlige ydelser (afdrag og renter), første gang den 30. marts 2011; sidste ydelse betales den 30. september 2015.

Derudover betaler den enkelte låntager en »safe-harbour premium« på 2 % af den uindfriede del af lånet til den græske stat indtil lånets udløb. Den første indbetaling finder sted samtidig med betaling af den første ydelse den 30. marts 2011.

Den eksisterende sikkerhedsstillelse i form af korn til den græske stat ophæves hermed.

Renten for lånet efter omlægningen er de enkelte finansielle institutioners gældende rentesats for samme kategori af lån. […]«

III. BEMÆRKNINGER FRA GRÆKENLAND

(23) I svar af 21. januar 2011 anførte de græske myndigheder, at både rentetilskuddet og statsgarantien for lånene skal vurderes på baggrund af Kommissionens meddelelse om midlertidige EF-rammebestemmelser for statsstøtte, der ydes for at lette adgangen til finansiering under den nuværende finansielle og økonomiske krise ([4]) (herefter benævnt »midlertidige rammebestemmelser«). Det blev navnlig anført, at de pågældende lån blev ydet under den finansielle og økonomiske krise i 2008 og 2009 med det formål at overvinde denne krise.

(24) De græske myndigheder anførte ligeledes, at på grund af det store antal endelige støttemodtagere (kooperative medlemmer) var fordelen ved det rentefrie lån for den enkelte støttemodtager så begrænset, at det ikke kunne betragtes som konkurrenceforvridende.

(25) Endelig anførte de græske myndigheder, at det forhold, at den enkelte låntager var forpligtet til at betale en præmie på 2 % i overensstemmelse med ministeriel afgørelse nr. 2/21304/0025 af 26. oktober 2010, beviser, at der ikke var tale om statsstøtte.

(26) I brev af 1. december 2011 gentog de græske myndigheder en række af de argumenter, der var blevet fremsat under proceduren, vedrørende behovet for at gennemføre disse foranstaltninger og baggrunden herfor. De anførte ligeledes, at ministeriel afgørelse nr. 2/21304/0025 af 26. oktober 2010 og tilskrivning af renter efter omlægning af lånene (de enkelte finansielle institutioners gældende rentesats for samme kategori af lån) viste, at rentetilskuddet ikke udgjorde statsstøtte. De tilføjede, at statens rentetilskud beløb sig til 7 762 113 EUR fra 2009 til den 28. november 2011.

IV. VURDERING AF STØTTEN

IV.1 Statsstøtte efter traktatens artikel 107, stk. 1

(27) I henhold til traktatens artikel 107, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

(28) Inden vurderingen af, om den pågældende foranstaltning opfylder betingelserne i traktatens artikel 107, stk. 1, vil Kommissionen gerne understrege, at foranstaltningen har to aspekter, der bør undersøges i lyset af denne bestemmelse: a) rentetilskuddet og b) statsgarantien.

IV.1.1 *Rentetilskud*

(29) Rentetilskuddet ydet af den græske stat til kooperativerne ved ministeriel afgørelse nr. 56700/B.3033 af 8. december 2008 opfylder alle betingelserne i traktatens artikel 107, stk. 1. Støtten ydes af den græske stat og indebærer en klar fordel, da lånet i realiteten gøres helt rentefrit. De direkte støttemodtagere er kooperativerne. Da den græske stats hensigt med at yde lånene var at øge de græske landbrugeres indkomster ved kunstigt at forhøje priserne på det korn, som producenterne solgte til kooperativerne, er landbrugerne (producenterne) imidlertid de indirekte støttemodtagere. Endelig er selektivitetsbetingelsen også opfyldt, da støttemodtagerne udelukkende er de kooperativer — og i sidste ende landbrugere — der opkøbte eller producerede korn i Grækenland i 2008. Rentetilskuddet blev ydet indtil vedtagelsen af ministeriel afgørelse nr. 2/21304/0025 af 26. oktober 2010 og indtil omlægning af lånene, hvor det blev fastlagt, at renten på lånet efter omlægningen skulle følge de enkelte finansielle institutioners gældende rentesats for samme kategori af lån.

(30) Med hensyn til betingelsen om »konkurrencefordrejning« peger alene det forhold, at en virksomheds konkurrencemæssige position styrkes sammenlignet med andre konkurrerende virksomheder, hvis den får en økonomisk fordel, som den ellers ikke ville have fået under normal afvikling af dens erhverv, ifølge Domstolens retspraksis i retning af en mulig konkurrencefordrejning ([5]). Støtte til en virksomhed anses for at påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, når den pågældende virksomhed er aktiv på et marked, der er åbent for samhandel inden for Fællesskabet ([6]). I henhold til Domstolens retspraksis findes der desuden ikke en grænseværdi eller en procentsats, hvorunder samhandelen mellem medlemsstater ikke vil blive påvirket. Selv den omstændighed, at en støtte er forholdsvis ubetydelig, eller at virksomhederne er af beskeden størrelse, udelukker således ikke på forhånd, at samhandelen mellem medlemsstaterne bliver påvirket ([7]). Der er en omfattende samhandel i kornsektoren inden for Fællesskabet. Foranstaltningen kan derfor påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

(31) I lyset af ovenstående er alle betingelserne i artikel 107, stk. 1, tilsyneladende opfyldt, for så vidt angår rentetilskuddet.

([4]) EUT C 16 af 22.1.2009, s. 1. Meddelelsen blev ændret i oktober 2009 (EUT C 261 af 31.10.2009).

([5]) Domstolens dom af 17. september 1980 i sag 730/79 *Philip Morris Holland BV mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber*, Sml. 1980, s. 2671.

([6]) Se især Domstolens dom af 13. juli 1988 i sag 102/87 *Den Franske Republik mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber*, Sml. 1988, s. 4067.

([7]) Domstolens dom af 24. juli 2003 i sag C-280/00, *Altmark Trans GmbH og Regierungspräsidium Magdeburg mod Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, Sml. 2003 I, s. 7741, præmis 81.

IV.1.2 *Statsgaranti*

(32) Den græske regering besluttede at yde statsgaranti for lånene optaget af kooperativer i ATE Bank ved ministeriel afgørelse nr. 2/88675/0025 af 9. december 2008. Kriterierne i artikel 107, stk. 1, finder generelt anvendelse på garantier. Som angivet i punkt 2.1 i meddelelse fra Kommissionen om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 angående statsstøtte i form af garantier ([8]) (herefter benævnt »meddelelse om garantier«) kan garantier ydet direkte af staten udgøre statsstøtte. Fordelen ved en statsgaranti er, at risikoen i forbindelse med garantien bæres af staten. Denne risiko bør normalt aflønnes med en passende præmie (punkt 2.2 i meddelelsen om garantier). Giver staten afkald på en sådan præmie, er der både tale om en fordel for den virksomhed, der er omfattet af statsgarantien, og et dræn på statens ressourcer. I denne sag er garantien derfor ydet ved hjælp af statsmidler. Det præciseres endvidere i meddelelsen om garantier, at selv om staten aldrig kommer til at foretage udbetalinger i henhold til en garanti, kan der alligevel godt være tale om statsstøtte.

(33) Fordelen ved garantien for sammenslutningerne af landbrugskooperativer og i sidste ende for landbrugerne er klar. Låntagerne skulle først betale den passende præmie, som normalt skal betales som aflønning for den pågældende risiko, den 30. marts 2011 (se betragtning 22). Sammenlignet med en situation uden garanti sætter statsgarantien desuden låntageren i stand til at opnå bedre finansielle betingelser for et lån end dem, der normalt er gældende på de finansielle markeder. I punkt 3.4 i meddelelsen om garantier opstilles alle de betingelser, der skal opfyldes, hvis en garantiordning ikke skal betragtes som statsstøtte. Det er klart, at den pågældende foranstaltning ikke opfylder alle betingelserne. F.eks. synes mindst to af disse betingelser ikke at være opfyldt i denne sag, idet den pågældende garanti ikke dækker højst 80 % af lånene, og det ser ikke ud til, at kriseramte virksomheder var udelukket fra at deltage i den pågældende ordning som låntagere.

(34) Som nævnt i betragtning 29 er de direkte støttemodtagere kooperativerne. Da den græske stats hensigt med at yde lånene var at øge de græske landbrugeres indkomster ved kunstigt at hæve priserne på det korn, som producenterne solgte til kooperativerne, er landbrugerne (producenterne) imidlertid de indirekte støttemodtagere. Selektivitetsbetingelsen er også opfyldt, da støttemodtagerne kun er de kooperativer og landbrugere, der opkøbte eller producerede korn i Grækenland i 2008.

(35) De samme forhold som i betragtning 30 gør sig gældende, for så vidt angår betingelserne om »konkurrencefordrejning« og »påvirkning af samhandelen«.

(36) Endelig anførte de græske myndigheder, at den sikkerhed, som staten har fået stillet af sammenslutningerne af landbrugskooperativer i henhold til låneaftalen, viser, at der ikke er tale om statsstøtte. Som fastslået i Kommissionens afgørelse om indledning af proceduren er dette imidlertid ikke tilfældet af følgende årsager: a) hvis kooperativerne ikke betaler lånene tilbage, vil det for det første være op til staten at afgøre, om den vil gøre brug af sine rettigheder i henhold til sikkerhedsstillelsesaftalerne, og b) for det andet dækker sikkerhedsstillelsen tilsyneladende ikke hele lånebeløbet, idet den pris, som landbrugssammenslutningerne har betalt landbrugerne for opkøb af korn (der normalt skulle svare til lånebeløbet), er højere end markedsprisen.

(37) Det skal også bemærkes, at denne sikkerhedsstillelse blev ophævet ved ministeriel afgørelse nr. 2/21304/0025 af 26. oktober 2010. Som anført ovenfor i betragtning 22 blev denne sikkerhedsstillelse erstattet af betaling af en præmie på 2 % pr. datoen for betaling af det første afdrag den 30. marts 2011. I brev af 7. juni 2011 anførte de græske myndigheder, at i overensstemmelse med meddelelsen om garantier er bestemmelsen om en præmie en »safe harbour« for små og mellemstore virksomheder, hvis tilbagebetalingsevne kan blive svækket af ugunstige vilkår. Dette argument kan ikke godtages af de i betragtning 38, 39 og 40 nærmere anførte grunde.

(38) For det første blev bestemmelsen om en »safe-harbour premium« på 2 % først gennemført i oktober 2010 og vedrørte udelukkende de i september 2010 udestående beløb. Selv om vi skulle anerkende — hvilket ikke er tilfældet — at denne præmie fjernede ethvert statsstøtteelement, ville statsgarantien stadig udgøre statsstøtte indtil dette tidspunkt.

(39) For det andet fremgår det af ordlyden i ministeriel afgørelse nr. 2/21304/0025 af 26. oktober 2010, at sammenslutningerne af landbrugskooperativer har *mulighed for*, men ikke er *forpligtet til* at gøre brug af den pågældende bestemmelse (se betragtning 22). De græske myndigheder bemærkede i denne forbindelse, at låntagerne reelt var nødt til at gøre brug af den pågældende bestemmelse, da det skyldige beløb i henhold til artikel 13 i låneaftalen skulle tilbagebetales af staten inden for tre måneder, medmindre de tilbagebetalte lånet inden den 30. september 2009, og staten ville herefter indlede en administrativ håndhævelsesprocedure mod låntageren. Dette argument kan heller ikke godtages. Hvis staten betaler de skyldige beløb, er det ikke sikkert, at den vil tage skridt til at inddrive disse beløb hos den oprindelige skyldner, idet den altid kan vælge ikke at gøre det.

(40) Endelig er præmien på 2 % ikke i sig selv et element, der i henhold til meddelelsen om garantier påviser, at der ikke er tale om statsstøtte, som anført af de græske myndigheder. Selv om vi skulle anerkende, at alle støttemodtagerne var små og mellemstore virksomheder som anført af de græske myndigheder, ville punkt 3.5 i meddelelsen om garantier finde anvendelse. Det anføres i dette punkt i meddelelsen, at for at garantier, der ydes i

([8]) EUT C 155 af 20.6.2008, s. 10.

henhold til en ordning med anvendelse af en fælles præmie, ikke skal betragtes som statsstøtte, skal alle de øvrige betingelser i punkt 3.4, a)-c) og e)-g) være opfyldt. Som allerede anført i betragtning 33 er disse betingelser ikke opfyldt i denne sag, idet den pågældende garanti dækker mere end 80 % af lånene, og det ser ikke ud til, at kriseramte virksomheder er udelukket fra at deltage i den pågældende ordning som låntagere.

(41) I lyset af ovenstående er alle betingelserne i artikel 107, stk. 1, opfyldt, for så vidt angår statsgarantien for lånene.

IV.2 **Støttens forenelighed**

IV.2.1 *Generelle bemærkninger*

(42) Traktaten omfatter en række undtagelser fra det generelle princip i traktatens artikel 107, stk. 1, om statsstøttes uforenelighed med det indre marked. Nogle af disse undtagelser finder helt klart ikke anvendelse i denne sag, navnlig undtagelserne i artikel 107, stk. 2, som vedrører støtte af social karakter, støtte, hvis formål er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer, og støtte til den tyske genforening.

(43) Det samme gør sig gældende for undtagelserne i traktatens artikel 107, stk. 3, litra a), b) og d), da formålet med den pågældende støtte hverken var at fremme den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse, eller at yde støtte til fremme af projekter af fælleseuropæisk interesse eller fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven.

(44) Den eneste undtagelse, der eventuelt kan finde anvendelse i denne sag, er undtagelsen i traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), i henhold til hvilken støtte kan betragtes som forenelig med det indre marked, hvis den fremmer udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Hvis støtten skal omfattes af denne undtagelse, skal den være i overensstemmelse med EU's statsstøtteregler. På landbrugsområdet er disse regler fastsat i EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til landbrug og skovbrug for 2007-2013 ([9]) (herefter benævnt »rammebestemmelserne«).

(45) Ifølge Kommissionens oplysninger var et af formålene med den pågældende foranstaltning at løse problemet med overproduktionen af korn i Grækenland i 2008. De græske myndigheder indrømmer navnlig i brev af 19. marts 2010, at et at formålene med foranstaltningen var »at sikre producenterne en mindsteindkomst«.

([9]) EUT C 319 af 27.12.2006, s. 1.

(46) Eftersom sammenslutningerne af landbrugskooperativer skulle anvende lånene på 150 mio. EUR til opkøb af korn produceret af deres medlemmer (ministeriel afgørelse nr. 8264 af 9. december 2008), ser denne støtte desuden ud til at være blevet tildelt på grundlag af den producerede mængde.

(47) Den form for støtte, som Grækenland har ydet, er ikke omfattet af rammebestemmelserne eller andre EU-regler på dette område, og det har de græske myndigheder heller ikke anført. Støtten synes derfor at udgøre driftsstøtte, der skulle øge landbrugernes indkomster ved kunstigt at forhøje kornpriserne. Sådanne foranstaltninger er strengt forbudt i henhold til EU-bestemmelserne om statsstøtte.

(48) Det bør som fastslået i EU-Domstolens retspraksis erindres, at driftsstøtte, dvs. støtte, der har til formål at fritage virksomheder for omkostninger, som de normalt skulle dække i den almindelige drift og de normale aktiviteter, i princippet fordrejer konkurrencen i det omfang, hvor de dels ikke fremmer »udviklingen« af en erhvervsgren, dels giver støttemodtageren en kunstig økonomisk støtte, der varigt fordrejer konkurrencen og påvirker samhandelen på en måde, der strider mod den fælles interesse.

(49) Især er markederne for landbrugsprodukter i EU udtømmende reguleret gennem fælles markedsordninger. De fælles markedsordninger har bl.a. til formål at sikre en loyal konkurrence mellem operatørerne i den berørte branche inden for EU. Foranstaltninger til støtte for markedet som dem, der blev indført og finansieret af Grækenland, synes at stride imod formålene med den fælles markedsordning for korn og kan gribe alvorligt forstyrrende ind i dens drift.

(50) Som Domstolen har understreget mange gange ([10]), indebærer ethvert indgreb i markedsmekanismerne fra en medlemsstat — ud over de indgreb, som udtrykkelig er omfattet af EU-regler — en risiko for at hindre de fælles markedsordningers funktion og skabe uberettigede fordele for visse økonomiske grupper i Unionen. Især har Domstolen i en nyere dom ([11]) endnu en gang bemærket, at medlemsstaterne på områder, hvor der gælder en fælles markedsordning — og så meget desto mere, når denne ordning hviler på et fælles prissystem — ikke længere ensidigt må udstede nationale regler, der griber ind i den prisdannelsesmekanisme, som på samme produktionstrin er fastsat i den fælles ordning.

([10]) Se f.eks. Domstolens dom af 29. november 1978 i sag 83/78, *Pigs Marketing Board mod Raymond Redmond*, Sml. 1978, s. 2347, præmis 60.

([11]) Domstolens dom af 26. maj 2005 i sag C-283/03, *A. H. Kuipers mod Productschap Zuivel*, Sml. 2005 I, s. 4255, præmis 42, 49 og 53.

(51) Det skal bemærkes, at nationale prisstøttemekanismer som dem i den foreliggende sag undergraver den fælles prisordning og mere generelt formålet med de mekanismer, der er indført ved EU-reglerne for de fælles markedsordninger, selv når de har til formål at øge landbrugernes indkomster.

(52) Endelig overvejede Kommissionen også, om støtten kunne være uforenelig i henhold til Kommissionens meddelelse om Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ([12]). Selv om støttemodtageren på tildelingstidspunktet var en kriseramt virksomhed som omhandlet i rammebestemmelsernes punkt 2 (hvilket ikke står klart), har de græske myndigheder imidlertid ikke påvist, at de mange betingelser i disse rammebestemmelser, som eventuelt kunne begrunde tildelingen af støtte til en bestemt støttemodtager, var opfyldt i de pågældende sager.

IV.2.2 *Midlertidige rammebestemmelser*

(53) De græske myndigheder begrundede støtteforanstaltningen med den økonomiske krise og kooperativernes manglende adgang til finansiering. I 2009 vedtog Kommissionen i erkendelse af finanskrisens alvorlige karakter de »midlertidige rammebestemmelser« ([13]), hvori det fastslås, at tildeling af op til 15 000 EUR i støtte til primærproducenter af landbrugsprodukter er forenelig med det indre marked.

(54) I brev af 21. januar 2011 anførte de græske myndigheder, at både rentetilskuddet og statsgarantien for lånene var omfattet af bestemmelserne i de midlertidige rammebestemmelser. Det blev navnlig anført, at de pågældende lån blev ydet under den finansielle og økonomiske krise i 2008 og 2009 med det formål at overvinde denne krise. De græske myndigheder anførte ligeledes, at på grund af det store antal endelige støttemodtagere (kooperative medlemmer) var fordelen ved det rentefrie lån for den enkelte støttemodtager så begrænset, at det ikke kunne betragtes som konkurrenceforvridende. Endelig anførte de græske myndigheder, at i henhold til artikel 7 i de midlertidige rammebestemmelser fandt bestemmelserne også anvendelse på ikkeanmeldte statsstøtteordninger.

(55) Kommissionen kan ikke acceptere de græske myndigheders argumenter og fastholder, at bestemmelserne i de midlertidige rammebestemmelser ikke finder anvendelse i denne sag. For det første blev anvendelsesområdet for de midlertidige rammebestemmelser først udvidet til at omfatte den primære landbrugsproduktion den 31. oktober 2009 ([14]). Statsstøtteordninger godkendt før denne udvidelses ikrafttræden kan derfor ikke omfattes af de midlertidige rammebestemmelser. I denne sag anføres det i artikel 1 i ministeriel afgørelse nr. 56700/B.3033 af 8. december 2008, at rentetilskuddet vedrører lån, der var blevet eller ville blive ydet i 2008. De pågældende lån — og således statsstøtten — var derfor blevet ydet inden den 31. oktober 2009.

(56) For det andet understreger Kommissionen, at de pågældende foranstaltninger ikke opfylder betingelsen i de midlertidige rammebestemmelser om, at hvis en sådan støtte skal betragtes om forenelig, skal den finde anvendelse på hele landbrugssektoren, og ikke kun på én produktsektor som f.eks. kornsektoren, hvilket er tilfældet i denne sag.

V. **KONKLUSION**

(57) Kommissionen konstaterer, at Grækenland har gennemført den pågældende støtteordning ulovligt i strid med traktatens artikel 108, stk. 3. Da støtten er uforenelig med det indre marked, skal Grækenland stoppe ordningen og kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtagerne.

(58) Individuel støtte, der er ydet under den pågældende ordning, og som på tildelingstidspunktet opfylder betingelserne i en forordning vedtaget i henhold til artikel 2 i Rådets forordning (EF) nr. 994/98 af 7. maj 1998 om anvendelse af artikel 92 og 93 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab på visse former for horisontal statsstøtte ([15]), som var gældende på tildelingstidspunktet, udgør ikke statsstøtte.

(59) Individuel støtte, der er ydet under den pågældende ordning, og som på tildelingstidspunktet opfylder betingelserne i en forordning vedtaget i henhold til artikel 1 i forordning (EF) nr. 994/98, eller som er ydet under en anden godkendt støtteordning, er forenelig med det indre marked, så længe den ikke overstiger den maksimale støtteintensitet, der gælder for den pågældende form for støtte —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den indførte ordning til støtte for kornproducenter og kornopkøbende landbrugskooperativer i henhold til ministeriel afgørelse nr. 56700/B.3033 af 8. december 2008 og nr. 2/88675/0025 af 9. februar 2008 i form af et lån garanteret af den græske stat med rentetilskud udgør statsstøtte. Denne statsstøtte, som er ydet ulovligt af Grækenland i strid med artikel 108, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er uforenelig med det indre marked.

Artikel 2

Individuel støtte, der er ydet under den i artikel 1 omhandlede ordning, og som på tildelingstidspunktet opfylder betingelserne i en forordning vedtaget i henhold til artikel 2 i forordning (EF) nr. 994/98, som var gældende på tildelingstidspunktet, udgør ikke statsstøtte.

([12]) EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2.
([13]) Se fodnote 4.
([14]) Se meddelelsen om ændring af de midlertidige rammebestemmelser (EUT C 261 af 31.10.2009, s. 2).
([15]) EFT L 142 af 14.5.1998, s. 1.

Artikel 3

Individuel støtte, der er ydet under den i artikel 1 omhandlede ordning, og som på tildelingstidspunktet opfylder betingelserne i en forordning vedtaget i henhold til artikel 1 i forordning (EF) nr. 994/98, eller som er ydet under en anden godkendt støtteordning, er forenelig med det indre marked, så længe den ikke overstiger den maksimale støtteintensitet, der gælder for den pågældende form for støtte.

Artikel 4

1. Grækenland tilbagesøger fra støttemodtagerne den uforenelige støtte, der er tildelt i henhold til den i artikel 1 omhandlede støtteordning.

2. De beløb, der skal tilbagesøges, pålægges renter regnet fra det tidspunkt, hvor støtten blev stillet til støttemodtagernes rådighed, og indtil tilbagebetaling er sket.

3. Beløbet beregnes med renters rente i overensstemmelse med bestemmelserne i kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 ([16]).

4. Grækenland indstiller med virkning fra denne afgørelses offentliggørelse enhver resterende udbetaling i forbindelse med den i artikel 1 omhandlede støtteordning.

Artikel 5

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 1 omhandlede støtte iværksættes omgående og effektivt.

2. Grækenland sikrer, at denne afgørelse efterkommes senest fire måneder efter meddelelsestidspunktet.

Artikel 6

1. Senest to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse sender Grækenland følgende oplysninger til Kommissionen:

a) en liste over de støttemodtagere, der har modtaget støtte i henhold til den støtteordning, der er nævnt i artikel 1, og den samlede støtte, som hver enkelt af dem har modtaget

b) det samlede beløb (hovedstol og renter), som hver enkelt støttemodtager skal tilbagebetale

c) en udførlig beskrivelse af de foranstaltninger, der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme denne afgørelse

d) dokumentation for, at støttemodtagerne har fået påbud om at tilbagebetale støtten.

2. Grækenland holder Kommissionen underrettet om gennemførelsen af de nationale foranstaltninger, der træffes for at efterkomme denne afgørelse, indtil den i artikel 1 omhandlede støtte er fuldt tilbagebetalt På Kommissionens anmodning fremsender Grækenland omgående oplysninger om de foranstaltninger, der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme denne afgørelse. Desuden fremsender Grækenland udførlige oplysninger om de støttebeløb og renter, støttemodtagerne allerede har tilbagebetalt.

Artikel 7

Denne afgørelse er rettet til Den Hellenske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 25. januar 2012.

På Kommissionens vegne

Dacian CIOLOȘ

Medlem af Kommissionen

([16]) EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.